

4. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — *Cumhuriyet Senatosu İçtüzüğü'nün komisyonlarla ilgili maddesi hakkında İçtüzük Komisyonu raporu (5/1) (S. Sayısı : 1) (1)*

BAŞKAN — Efendim, şimdi, Tüzüğün değiştirilmesine dair raporun tümü hakkında görüşmeler bitmiş ve 1 nci madde üzerinde görüşmelere devam etmekteydik.

Söz, Muammer Obuz'undur.

MUAMMER OBUZ (Konya) — Muhterem arkadaşlar, dün tasarıda bazı noksanların mevcudiyetinden bahsetmiştim. Bu noksanların mevcudiyeti halen mer'î olan Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 22 nci maddesine sadakat mecburiyetinin bulunmasından ileri gelmektedir. Meselâ birinci fıkrada; «Siyasi partilerin yalnız Senatodaki üyelerinden kurulan ve Senato içinde onların çalışmaları ile ilgili faaliyette bulunan Senato grupları vardır» hükmü de eski İçtüzükten alınmıştır. Filhakika siyasi partilerin Meclis grupları Senatonun birer organıdır. Ancak komisyon değildir. Bu itibarla komisyonlarla beraber aynı maddede mütalâa edilmemesi iktiza eder. Bunu bendeniz komisyon dan, asıl Tüzüğümüz hazırlanırken nazarı itibara almasını rica etmek için söz almış bulunuyorum.

Elimizdeki tasarının 3 ncü fıkrasında bir tasnif yapılmıştır. A, B, C bentleri olarak, bu tasnif halen mer'î bulunan 22 nci maddeden mülhemdir. Yalnız, oradaki tâbi, mütenazır bakanlıklar, Meclis hizmetlerine mütenazır komisyonlar şeklindedir. Mütenazır kelimesi, Türkçe olarak ilgili şeklinde alınmıştır. Bu ilgili kelimesi mütenazırı ifade etmemektedir. Malûmâliniz, bilûmum kanun tasarıları, Hükümetten gelir. Bu Hükümetten gelen bu tasarıları tetkik etmemek gibi bir mânaya gelebilir. İlgili kelimesinin bunu ifade etmemesi bakımından bâzi hatalara düşülebilir.

Bu itibarla esasen faydalı görmüyorum. Bu tasnifin kaldırılması ve harflerinin bertaraf edilmesi ve doğrudan doğruya komisyonların ehemmiyet sıralarına göre ve üye adedlerini göstermek suretiyle maddelerde sıralanması daha muvafık olacaktır.

(1) 1 S. Sayılı basmayazı 5 nci Birleşim tutanağının sonundadır.

Bir diğer nokta da :

Komisyon üyeleri ile, komisyonların çalışması ile ilgili olarak lüzumlu sekreter ve dakti-lolar aynı madde içinde kaleme alınmıştır. Bu da eskiden mülhemdir. Bunu da atalım. Komisyon ve üyeleri bir maddede gösterilir ama sekreterlerle daktilonun aynı maddede tadadına lüzum yoktur. Binaenaleyh bunların da ayrı bir fıkra halinde şu şu personel bulunur, şeklinde gösterilmesi faydalı olur kanaatindeyim.

Tasarının 5 nci fıkrasında, bâzi komisyonların Millet Meclisinin bâzi komisyonlarıyla müşterek mesaide bulunabilecekleri tasrihan beyan edilmiştir. Bu tasrih de yersizdir.

Sayın arkadaşlar, bu komisyonların, tadad edilen komisyonlar dışında kalan diğer komisyonlarla, Dilekçe, Kitaphık, Sosyal Hizmetler komisyonlarıyla, Millet Meclisinin komisyonları müşterek mesai yapabilir, şeklinde tasrih, diğer komisyonlar müşterek mesai yapamaz gibi bir mânaya geliyor. Bu tasrihi yapmıyalım; komisyonları muhayyer bırakalım, lüzum gördükleri ahvalde, Millet Meclisi ile müşterek mesai sarf etmekte serbest kalsınlar.

Muhterem arkadaşlar, 6 ncü fıkrada bir zühul vardır. Tabii hatasından ileri geldiğini zannediyorum. Akçe ile ilgili ise bir mesele Bütçe ve Maliye Komisyonundan muhakkak geçer. Maliye Komisyonu diye yeni tasarıda bir şey yok. Maliye ve İktisadi İşler Komisyonu var. Bendeniz şimdi ikinci fıkradaki bentlerin bertaraf edilmesi, yani beşinci fıkranın kaldırılması için bir taktir takdim ediyorum, hürmetlerimi sunarım.

BAŞKAN — Zihni Betil.

ZİHNİ BETİL (Tokat) — Muhterem arkadaşlar, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına göre, (Senato) değil (Cumhuriyet Senatosu) vardır. Ve Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, her defasında (Senato) dan bahsederken (Cumhuriyet Senatosu) diyor. Halbuki, mevcut tasarıda, bazan sadece (Senato), bazan da (Cumhuriyet Senatosu) denilmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının, kullandığı terimlerin ve koyduğu adların aynen muhafazasındaki fayda aşîkârdır. Bu sebeple, tasarıdaki (Senato) deyiminin (Cumhuriyet Senatosu) deyimine çevrilmesi gerekir.

2. Tasarıda, (Senato üyeleri, ikiden fazla komisyona üye olamazlar.) fıkrası vardır. Bu fıkranın yeri, T. B. M. M. İktüzüğü'nün 39 ncu maddesidir. Binaenaleyh, takninde riayet edilmesi gereken usul kaidelerine göre, sözü edilen fıkranın, bahis konusu olan 39 ncu maddenin değiştirilmesi yoluyla konulması icabeder.

3. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 85 nci maddesi, İktüzük hükümlerinin, siyasi partiler gruplarının, meclislerin bütün faaliyetlerine kuvvetleri oranında katılmalarını sağlayacak yolda düzenleneceğini emrediyor. Tasarıda, bu konuya işaret edilmemiştir. Tasarıda, bu konuya işaret edilmesinde fayda vardır. Nitekim, tasarıyı hazırlayan komisyon, bunun lüzumuna inanmış olacak ki, 85 nci maddedeki parti gruplarının en az 10 üyeden meydana geleceği hakkındaki hükmü tasarıda tekrarlamıştır. Binaenaleyh, tasarıya, komisyonların, siyasi parti gruplarını kuvvetleri oranında katılmaları suretiyle, kurulacağını teyideden bir hüküm koymak iktiza eder.

4. Tasarıda, a, b ve c fıkraları halinde gösterilen başlıklar, maksadı ifade edemekteler. T. B. M. M. İktüzüğü'nün 22 nci maddesinde yer alan başlıklar daha açıktır. Binaenaleyh, tasarıdaki başlıkların, (Cumhuriyet Senatosu vazifeleriyle ilgili komisyonlar), (bütün Hükümet hizmetleriyle ilgili komisyonlar), (Bakanlıklar hizmetleriyle ilgili komisyonlar), şeklinde değiştirilmesi ve başlıkların buna göre sıralanması uygun olur.

5. Tasarının, Kitaplık Komisyonundan bahseden fıkrasında, aynen; «Bu Komisyona Kitaplık Müdürü sekreterlik yapar.» diye bir cümle vardır. T. B. M. M. İktüzüğü'nün 22 nci maddesinde aynen yer alan bu cümle, Türkçe gramer kaidelerine uygun değildir. (Ahmet, Komisyona Başkanlık eder) sözü Türkedir. Fakat (Ahmet Komisyona Sekreterlik eder) sözü Türkçe değildir. Sekreter, komisyonda sekreterlik eder. Başkan, komisyona başkanlık eder. Binaenaleyh, sözü edilen cümlemin, (bu komisyonda Kitaplık Müdürü sekreterlik yapar) veya (bu komisyonun Sekreterliğini Kitaplık Müdürü yapar) şeklinde düzeltilmesi gerekir.

6. Tasarıda, komisyon adlarının zikredilmelerinden sonra açılan parantezlerde üye adları gösterilmekte ve komisyonların nevelerine göre müdür, sekreter ve daktilolardan bahse

edilmektedir. Bu müdür, sekreter ve daktilolar komisyonda üye olmıyan fakat komisyon hizmetinde bulunan memurlardır. Türkiye Büyük Millet Meclisi Dabılı Nizamnamesinin 22 nci maddesi, her hangi bir yanlış anlayışa mahal bırakmamak için, bu gibi vazifelerini, (Kalem müdürü), (muvazzaf kâtip), (başkâtip) olarak vasıflandırmıştır. Bu açıklığa, mevcut tasarıda da ihtiyaç vardır. İşte, bu bakımlardan, gözden geçirilmesi ve gerekli düzeltmelerin yapılması için, tasarının komisyona iade edilmesini arz ve teklif ediyorum. Önergemi kısmen yazdım, Başkanlığa takdim ediyorum

BAŞKAN -- Sayın Baltan. Yoklar mı efendim? Yoklar.

Buyurun.

SUAT ŞEREN (İsparta) -- Muhterem arkadaşlarım, bendeniz tasarının 9 numarasında gösterilen Sosyal İşler Komisyonu üzerinde konuşacağım. Elimizde esbabı mucibe lâhiyası olmadığı için bunların niçin bu isim altında toplandığını tabiatı ile bilmiyoruz. Arkadaşlarımız izahat verirken bunun komisyon adedini azaltmaya mâtufl olduğunu ifade etmişlerdi. Ama burada birleştirilen şeyler aynı mahiyette olmıyan şeylerin bir araya gelmesi gibi bir şey oluyor bendenize göre. Meselâ buraya alınan İmar ve İskân İşleri mahiyeti itibarıyla tamamen Bayındırlık Bakanlığını alâkadâr eden mevzulardır. Gayesi Sosyal Güvenlik için hizmet olmakla beraber, bu fasılda Sosyal İşler Komisyonuna seçilecek ve sağlık, çalışma ile ilgili arkadaşların, imar ve iskân işlerindeki teknik meseleleri bilmelerine imkân yoktur. Bu bakımdan, bendeniz, bunun daha uygun olan 2 nci ben-te, yani bayındırlık ve ulaştırma bölümüne dâhil edilmesini teklif ediyorum, 1 nci madde olarak.

2 nci nokta : Sosyal İşler Komisyonunun şamüllü bir mâna ifade etmesi için, bayındırlık işleri, imar ve iskân işleri sağlık işleri, hepsi sosyal işler meyanındadır. Karışıklığa meydan vermiyelim. Eğer, tasarruf mülâhazası varsa, Sağlık ve Çalışma Komisyonu olarak düzeltilmesini teklif ediyorum ve bunun için bir önerge takdim ediyorum. Uygun görülürse tasvibinizi rica edeceğim. Hürmetlerimle.

BAŞKAN -- Sayın Ömer Lütfi Bozcalı.

ÖMER LÜTFİ BOZCALI (İzmir) -- Muh-

terem üyeler, kıymetli arkadaşlarım bu tasarı inceden inceye teferruatına girerek sanki daima tatbik edilecekmiş gibi bir izah ve yeni teklifler getirmektedir. Halbuki hepimizin malûmu olduğu üzere muvakkat ve şu kısa zaman içinde, bizi müşküllerden kurtarmak için kıymetli arkadaşlarımız tarafından ihzar edilmiştir. Bu tasarı bugünkü ihtiyaçlarımızı tamamen karşılayacak durumdadır. Anayasanın muvakkat maddesiyle ve geçici bir zaman için Senato Meclisinde de tatbiki kabul edilen bu tasarruğun ihtiyacımızı karşılaması için ihzar edilmiş bulunan bu 22 nci maddenin gösterildiği şekilde kabulünü arz ediyorum.

Ancak; bendeniz 7 nci fıkradaki Senato üyeleri 2 den fazla komisyona üye olamazlar fıkrası tadil edilirse, mevcut arkadaşların tevziinde hemen hemen tıpatıp karşılayan durumu biraz daha genişletmiş olacağımız için, şu ilk devredeki çalışmalarımıza ve çalışmak arzusunu gösteren arkadaşlarımızın faaliyetlerine imkân ve saha verilmek suretiyle işleri biraz daha kolaylaştırması bakımından, üç komisyona katılabilmesi hususunu teklif ve Yüksek Başkanlığa bu teklifimi takdim ediyorum.

Mâruzatım bundan ibarettir.

BAŞKAN — Sayın Dikeçligil.

HÜSNÜ DİKEÇLİĞİL (Kayseri) — Muh-
terem üyeleri hürmetle selâmlarım.

Cumhuriyet Senatosu İktüzüğünün komisyonlarla ilgili maddesinin tümü üzerinde fikir beyanında bulunmak istiyorum.

Bâzı arkadaşlarımız noksanlıklar bulunduğunu ileri sürdüler. Bana kalırsa öyle de anlaşılır böyle de anlaşılır. Bu itibarla ben ifade bakımından her hangi bir noksanlık göremiyor ve yapılan işi normal karşılıyorum.

Komisyona ayrılış hususundaki çalışmayı yerinde buluyorum. Sebebine gelinece; burada bir vahdet düşünülmüş, bir zincirin halkaları gibi bakanlıklar arasındaki münasebet güzel karşılanmış ve birbirine bağlanmıştır. Demin de arz ettiğim gibi, burada bir vahdet vardır. O bakımdan tasarı gayet güzel hazırlanmıştır.

Bâzı arkadaşlar, şu bakanlığın şu komisyonla birleştirilmesi mütalâasında bulundular. Eğer bunun münakaşası yapılacak olursa muhtelif komisyonları yeni baştan ele almak icabeder. O bakımdan bu komisyonlar ayrılır-

ken Senato üyeleri düşünülmüş ve aynı zamanda nazarı itibara alınmış olup, gayet güzel hazırlanmış bir Tüzüktür. Bu bakımdan, tümünün kabulünü istirham ediyorum, efendim.

BAŞKAN — Sayın Fehmi Alpaslan yoklar mı efendim?... Yok.. Şu halde madde üzerinde başka söz isteyen olmadığına göre...

ÂMİL ARTUS — Söz istiyorum efendim.

BAŞKAN — Belki bâzı arkadaşlar konuşmak isterler efendim. Onlardan sonra size söz vereceğim.

Birinci madde üzerinde başka söz isteyen var mı efendim? Buyurun Sayın Uzunhasanoğlu.

SİRRI UZUNHASANOĞLU (Bolu) — Muh-
terem arkadaşlarım; İktüzüğün 22 nci maddesi, mevcut üye adedine göre, ve hepinizin arzusu-
na cevap verebilecek tarzda hazırlanmıştır. Yalnız, bâzı partilerin üye adedi fazla olduğu ve bâzıların az olduğu gözümüze çarpmaktadır. Bilhassa bunların içinde (Kitaplık Komisyonu 3 üye) kaydının yazılmış bulunması bence Anayasanın 85 nci maddesinin ikinci fıkrasındaki, İktüzük hükümleri, siyasi parti gruplarının, Meclislerin bütün faaliyetlerine kuvvetleri oranında katılmalarını sağlayacak yolda düzenlenir.» hükmüne aykırı buluyorum.

Burada konuşan arkadaşlarımızın bir kısmı, birçok encümenlerin birleşmesini istediler. Benim bu mevzudaki düşüncem şudur: Kitaplık Komisyonu, Dilekçe veya diğer bir komisyonla birleştirilebilir veya bunlar tamamen kaldırılabilir, yahut da üç adedi, mevcut partilere göre 4 - 5 e çıkarılabilir. Bu şekilde yapılsa Anayasanın 85 nci maddesinin ikinci fıkrasına uygun hareket edilmiş olur. Ama bu, mühim bir noksan değildir. Sadece 85 nci maddenin ikinci fıkrasının hükmü yerine gelsin diye bu mütalâayı serd ettim.

Takdir Yüksek Heyetinizindir. Mâruzatım bundan ibarettir.

BAŞKAN — Sayın Muallâ Akarca.

MUALLÂ AKARCA (Muğla) — Çok muhterem Başkanım ve senatör arkadaşlarım. Burada 22 nci maddenin İktüzük Komisyonunca hazırlanmış olan muhtelif kısımlarına temas edildi. Bu arada birçok temennilerde bulunuldu. Ben de 8 nci maddedeki Sanayi ve Ziraat Encümenine temas etmek istiyorum. Bugün

memleketimizde belli başlı iki ana dâva vardır. Bu dâvalardan biri eğitim, diğeri ziraattir. Memleketimiz bünyesi ve karakteri itibariyle bir ziraat memleketidir. Bugün Ziraat Vekâletinin bünyesi içinde, üç umum müdürlük; orman, Veteriner, Ziraat Umum Müdürlüğü vardır. Bu umum müdürlüklerin hepsi de birer Bakanlık hüviyetini gösterecek kadar mühim umum dürlüklerdir. Memleketin bu kadar önemli dâvaları bulunurken, bilhassa orman dâvası gibi başlı başına bir mevzu teşkil etmesini ve bunun bilhassa belirtilmesini bendeniz de uygun mütalâa etmekteyim. Bu bakımdan arkadaşlar, imar ve iskân meselesi gibi bunu da Sosyal İşler Komisyonu bünyesinden ayrı mütalâa etmesinler. Benim teklifim şu olacaktır: Madem ki, üyemiz azdır, bu yıl İmar ve İskân Komisyonu ile Ziraat Komisyonunu birleştirecek gelecek göçmenleri de köylere yerleştirmek inkâmı da hâsıl olacaktır. Bu itibarla birleştirmenin daha iyi olacağına kaani bulunuyorum. Bu hususta bir de yazılı teklifim vardır ki, onu da Başkanlığa tevdi edeceğim.

BASKAN — Komisyon Sözcüsü Sayın Artus.

İÇTÜZÜK KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ÂMİL ARTUS (C. S. Üye) — Muhterem senatörler; değerli arkadaşlarımızın madde hakkında ileri sürdükleri mütalâalara teşekkürle söze başlamak istiyorum. Şu hususu arz etmek isterim ki, bu madde 22 nci maddenin bir tadili olarak ve Cumhuriyet Senatosunun acele bir ihtiyacı karşılamak için yüksek huzurunuzda getirilmiştir. Bu ihtiyaç da Senatonun çalışacak hale gelebilmesidir. Görüşülüp kabul edilecek birçok kanunlar vardır. Bunlar Millet Meclisi komisyonlarından geçip önümüzdeki günlerde Yüksek Senatonuza intikal edecektir. Meclislerin daima ihtisas komisyonları ile çalışmaları teamülünden olduğuna göre, gelecek olan kanunların Senatonun Genel Kurulunda görüşülmesi ve karara bağlanması bu şartlar altında imkânsızdır. Çünkü biz de bu tasarıları komisyona havale etmek durumunda kalacağız.

İşte bu sebeplerle İktüzük Komisyonumuz, İktüzüğü hazırlamak için bir süre çalışmak zorunda olduğunu göz önünde tutarak bu maddeyi hazırlamış ve huzurunuzda getirmiştir. Madenin hazırlanmasında, vakit darlığı sebebiyle, belki biraz acele edilmiş ve belki bâzı hatalar

olmuş olabilir. Bunları müsamaha ile karşılamınızı bilhassa rica ederiz.

Şimdi sırasıyla arkadaşlarımın mütalâalarına arzı cevap edeceğim.

Sayın Vasfi Gerger arkadaşım Dilekçe Komisyonu üzerinde durdu ve Dilekçe Komisyonunun birlikte çalışmasına işaret buyurdu. Biz de aynı kanaatteyiz. Bu komisyon; Anayasaman sarıh hükmünü dolayısıyla Millet Meclisi ile beraber çalışmak mecburiyetindedir. Fakat henüz Millet Meclisinin İktüzüğü hazırlanmamış ve orada buna mütenazır olan Dilekçe Komisyonu ve diğer komisyonların Cumhuriyet Senatosu komisyonlarıyla bir arada çalışacağına dair bir hüküm konmamış olduğundan biz bu hususa kendi Tüzüğümüzde sevk edeceğimiz bir hükümle Millet Meclisini bağlayıcı bir vaziyet hâsıl etmesin diye, maddeye Suples verdik. «Gerektiğinden» tâbiri bunun için kullanılmıştır. Şunu ifade edeyim ki, Bütçe Komisyonu, Hariciye Komisyonu ve diğer komisyonlar hemen hemen daima Millet Meclisinin komisyonları ile birlikte, çalışmaları gerekecektir. Bütçe Komisyonu ise Millet Meclisinin Komisyonu ile birlikte çalışacaktır. Fakat, diğer zamanlarda, ayrı olarak vazifesine devam edecektir. Binaenaleyh, bu fıkradaki gerektiğinde tâbiri bu şekilde yorumlanmamalıdır ve böyle manâlandırmak icabetmemektedir.

Sonra, bir arkadaşımız, zannediyorum ki, Ağırnaslı arkadaşımız, Basın - Yayın Komisyonunun Dışişleri Komisyonundan ayrılmasını ileri sürdüler. Efendim bu komisyonda, muhtelif konulu komisyonları teşkil ederken pek tabii muhtelif mütalâalar ileri sürülebilir. Meselâ Basın - Yayın ve Turizm işlerinin kültür işleriyle ilgisi dolayısıyla Millî Eğitim Komisyonu ile birleştirilmesi düşünülebilir. Fakat biz bu tarafa iltifat etmedik. Basın - Yayın ve Turizm Umum Müdürlüğünün bir zamanlar Dışişleri ile birlikte çalıştığını da hatırlıyarak ve turizm dâvasının daha çok Dışişlerinin alâkadar ettiği, bilhassa yabancı memleketlerdeki basın ataşelerimizin, o memleketlerdeki temsileilerle birlikte çalıştıklarını da göz önünde tutarak...

BASIN - YAYIN VE TURİZM BAKANI SAHİR KURUTLUOĞLU — Dış yardımlar.

İÇTÜZÜK KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ÂMİL ARTUS (Devamla) — Evet; hatırlattıkları için Sayın Bakana teşekkür ederim. Turizm konusu

da, Turizm fonundaki dış yardım göz önünde tutularak, Dışişleriyle birleştirilmiştir.

Sayın Obuz arkadaşım bazı kelimelere ve terimlere dokundu. Sekreter ve daktiloların her pozisyonun içinde yer alması mevzuuna ilâştılar. Senato İçtüzüğünü yüksek huzurunuzda getirdiğimiz zaman bu noktayı ehemmiyetle nazara alacağız; sekreter daktilolar meselesini ayrıca mütalâa etmeyi düşüneceğiz. Bunun böyle olması, tadil ettiğimiz 22 nci maddede de keyfiyetin bu şekilde dikte edilmiş olmasından ileri gelen ve belki de aceleden ileri gelen bir sehvidir. Sonra komisyonları müşterek mesai yapmakta serbest bırakalım, buyurdular. Zaten vazifesi de bu imiş. Biraz evvel, arz ettiğim Betil arkadaşımızın temas ettikleri bir konu var. Bu doğrudur. Sonundan iki fıkra, Senato üyeleri ikiden fazla komisyona üye olamazlar. Hakikaten son dakikada bir arkadaşın teklifi üzerine konmuş olan fakat, tadil ettiğimiz 22 nci maddede ile alakası bulunmayan bu hüküm 39 ncu maddedir ve bu madde yürürlükte. Bu itibarla buraya alınması cidden hata olmuştur. Bunun fıkranın dışına çıkarılmasına katılıyoruz. Sonra «Senato» değil, «Cumhuriyet Senatosu» demeliydi, buyurdular. Kanuni tâbiri «Cumhuriyet Senatosu» dur; bunda hiç şüphe yok. Fakat konuşurken «Senato» diye kısalttığımız gibi birçok arkadaşlarımız da burada «Sayın Senatörler» diye, hitab ediyorlar. Halbuki, «Cumhuriyet Senatosu Üyesi» demek gerekirdi. Kanuni terim budur. Bunu bu şekilde tashih etmekte de bir beis yoktur.

Bâzi arkadaşlarımız, «Siyasi partiler kuvvetleri nisbetinde bir miktarla iştirak etsinler» dedi. Bunun buraya yakışmıyacağını düşünerek koymadık. Başkanlık Divanı seçimlerinden beri zaten bu hükümleri tatbik etmekteyiz. Anayasanın 85 nci maddesi bize bu emri vermiş olduğuna göre, biz bu hükmü tatbik ediyoruz. Cumhuriyet Senatosunun Tüzüğü müstakil bir şekilde hazırlanıp yüksek huzurunuzda geldiği zaman bunun burada yer aldığı müşahade buyuracaksınız.

Sonra, A, B, C, başlıkları üzerinde durdular. Şahsan bunu ben de vârit görüyorum. Bu hususu arkadaşlarla da görüştük. Bu komisyonları sadece numara sırası ile saymak, baştan itibaren bunları böyle Cumhuriyet Senatosu ile ilgili şekilde mütenazır olarak gruplandırmak

mümkündür. Hükümetle ilgili filân tarzında gruplandırmak da mümkün. Yine arz ettiğim gibi, yüksek huzurunuzda gelecek asıl tüzükte de bu şekilde derpiş edilmiş bulunuyor. Yani, bu maddede, aslındaki vaziyete mütenazır olarak bir tasnife tâbi tutulmuştur. Bu bakımdan bu metinde bir zühul olamaz. Sonra Kitaplık Komisyonu meselesi var. Kitaplık Müdürü Sekreterlik yapar, buyurdular. Mânası takdir edersiniz ki, bu şekilde de verilebilir. Yaparsa da olur, ederse de.

Efendim, bu Sosyal İşler Komisyonunda bir arkadaşımız da galiba İmar - İskânı ayıralım, Bayındırlık ve Ulaştırma koyalım, dediler. Şehirlerin imarı ve vatandaşların iskânı mânasına gelen İmar ve İskân konusu diğer sosyal hizmetlere sıkı surette bağlıdır. Bu sebeple Dışişleri ve Çalışma komisyonları ile bir arada «Sosyal İşler Komisyonu» adı altında görevlendirilmiş bulunmaktadır. Biz, bu hizmetin tamamen yerinde olduğuna komisyon olarak inanıyoruz. Değiştirilmesine taraftar değiliz. Pek tabiidir ki, Yüksek Heyetiniz nasıl takdir ederse o şekilde olur. Bozçalı arkadaşım iki komisyondan fazla komisyona üye olamazlar, dediler. Bu hususa biraz evvel arzı cevap etmiştim.

Uzunhasanoğlu arkadaşımız, Kitaplık Komisyonuna temas ettiler ve komisyonlara partilerin kuvvetleri oranında katılmaları mevzuunda durdular. Bu mevzu bize de düşünülmüştür. Meselâ Dilekçe Komisyonu üye adedi 12 ye çıkarılmıştır.

Muallâ Akarca arkadaşımızın mütalâalarına arzı cevap için hemen şunu ifade edeyim ki, bilhassa memleketimizin mühim dâvalarından biri ziraat konusudur. Fakat burada komisyon üyesayısı 15 olacaktır. Ve sadece Sanayi ve Ziraat hizmetleri bırakılmıştır. Diğer komisyonlardan ayrı olarak 15 ziraatçi arkadaşımızın hepsini de kapsıyacak şekilde vazife almalarını temin edebilecektir. Binaenaleyh, ayırmanın lüzumu olmayacağı kanaatindeyiz.

Efendim, bu suretle bütün mütalâalara cevap arz etmiş bulunuyorum. Son fıkranın çıkarılarak maddenin bu şekilde kabul buyurulmasını üstirham ediyorum.

BAŞKAN — Sayın Betil.

ZİHNİ BETİL (Tokat) — Muhterem arkadaşlarım; Komisyonun Sayın Sözcüsü, mütalâa-

larının bir kısmını kabul ettiler, bir kısmı için de aksi mütalâada bulundular ve işin aceleye geldiğini söylediler. Ne kadar sıkışık şartlar içinde olursak olalım, bir hüküm tedvin ederken, yanlış anlayışa meydan vermiyecek bir ifade tarz ve şekli bulmak zorundayız. T. B. M. M. Dahili Nizamnamesinin 22 nci maddesini tadil ediyoruz. Getirilen tasarı müdafaa edilirken» asıl tüzükte bu husus ele alınacaktır» deniliyor. Henüz hazırlanmamış, müzakere ve kabul edilmesi için Yüksek Heyetinize gelmemiş bulunan bir tasarımı, müzakeresi filhal yapılmakta olan bir tasarı için nazara almaya imkân yoktur. Tasarı, bu haliyle kabul edilirse, yapılacak seçimlerde tereddüt hâsıl olacaktır. Biraz evvel izah ettiğim hususlara karşı komisyonun Sayın Sözcüsü, tatmin edici cevaplar verememişlerdir. Binaenaleyh, eksiklerin tamamlanması için tasarıнын komisyona iade olunması yolundaki teklifimde ısrar ediyorum.

BAŞKAN — Birinci madde üzerinde konuşmalar bitmiştir. Değiştirme teklifleri 20 ye yakın bulunmaktadır. Madde bir hayli uzun ve birçok fıkralardan ibarettir. Yürürlükteki İçtüzüğün 108 nci maddesini hatırlatmak isterim. Bir madde birçok fıkra ve müesseselerden terekkübediyorsa, bu fıkra ve meselelerin tefrik edilerek oya sunulması lâzımdır. İşin süratle neticelenmesi için maddeyi bölümlere ve fıkralara ayırmak suretiyle reyinize arz etmek veya maddeyi tüm halinde gene oyunuza sunmak şıklarından birini tercih etmek lâzımgelir. 108 nci maddeye göre maddenin fıkra veya bölümlere ayrılarak ayrı ayrı oya sunulmasını isteyen arkadaşlar lütfen işaret etsinler... Kabul etmeyenler... 23 e 22 oyla kabul edilmemiştir.

Şimdi önerileri okutuyorum.

C. Senatosu Sayın Başkanlığına

1. T. C. Anayasasına göre (Senato) değil, (Cumhuriyet Senatosu) vardır.

Halbuki, mevcut tasarıda, bazan sadece (Senato), bazan da (Cumhuriyet Senatosu) denilmektedir.

T. C. Anayasasının kullandığı terim ve koyduğu adların aynen muhafazasındaki fayda aşîkârdır.

Bu sebeple, tasarıdaki (Senato) deyiminin (Cumhuriyet Senatosu) deyimine kalbedilmesi,

2. Tasarıdaki (Senato üyeleri 2 den fazla komisyona üye olamazlar) fıkrasının yeri, T.B. M.M. Dahili Nizamnamesinin 39 ncu maddesidir.

Binaenaleyh, takirde riayet edilmesi gereken usul kaidelerine tevfikân sözü edilen fıkranın, bahis konusu 39 ncu maddenin değiştirilmesi yolu ile konulması,

3. T.C. Anayasasının 85 nci maddesi İçtüzük hükümlerinin, siyasi parti gruplarının, Meclislerin bütün faaliyetlerine kuvvetleri oranında katılmalarını sağlayacak yolda düzenleneceğini emretmektedir.

Tasarıda bu konuya işaret edilmemiştir.

Tasarıda bu konuya ayrıca işaret etmekte fayda vardır. Nitekim, tasarımı hazırlayan komisyon; bu faydaya inanmış olacak ki; sözü edilen 85 nci maddedeki, parti grubunun en az on üyeden meydana geleceği hakkındaki hükmü, tasarıda tekrarlamıştır.

Binaenaleyh, tasarıya, komisyonların, siyasi parti gruplarının kuvvetleri oranında katılmalarını sağlayacak şekilde kurulacağını teyid eden bir hüküm eklenmesi.

4. Tasarıda (a), (b) ve (c) fıkraları halinde gösterilen başlıklar maksadı ifade edememektedirler.

T.B.M.M. Dahili Nizamnamesinin 22 nci maddesinde yer alan başlıklar daha vazıhtırlar.

Binaenaleyh, tasarıdaki başlıkların (Cumhuriyet Senatosu vazifeleri ile ilgili komisyonlar), (Bütün Hükümet hizmetleri ile ilgili komisyonlar) ve (Bakanlıklar hizmetleri ile ilgili komisyonlar) şeklinde değiştirilmesi ve komisyonların bu başlıklara göre sıralanması.

5. Tasarının Kitaplık Komisyonundan bahseden fıkrasında aynen (Bu komisyona Kitaplık Müdürü sekreterlik yapar) şeklinde bir cümle vardır. Her nasılsa T.B.M.M. Dahili Nizamnamesinin 22 nci maddesinde de aynen yer almış bulunan bu cümle, Türkçe gramer kaidelerine uygun değildir.

Binaenaleyh, sözü edilen cümlelerin (Bu komisyonda Kitaplık Müdürü sekreterlik yapar) veya (Bu komisyonun sekreterliğini Kitaplık Müdürü yapar) şeklinde düzeltilmesi,

6. Tasarıda, komisyon adlarının zikredilmesinden sonra açılan parantezlerde üye adedi gösterilmekte ve komisyonların nevilerine göre

müdür, sekreter ve daktilolardan bahs olunmaktadır.

Bu müdür, sekreter ve daktilolar, komisyonda üye olmıyan fakat komisyon hizmetinde bulunan memurlardır.

T.B.M.M. Dahili Nizamnamesinin 22 nci maddesi, her hangi bir yanlış anlayışa mahal bırakmamak için, bu nevi vazifelileri, kalem müdürü, muvazzaf kâtip ve başkâtip olarak vasıflandırmıştır. Bu vuzuha mevcut tasarıda da ihtiyaç vardır. Binaenaleyh, bu bakımlardan gözden geçirilmesi için, tasarının, komisyona iade edilmesini arz ve teklif ederim.

16. 11. 1961

Cumhuriyet Senatosu Üyesi

Tokat

Zihni Betil

Yüksek Başkanlığa

Görüşme konusu olan madde metninin baş tarafına «27 Ekim 1957 tarihli İttüzüğün 22 nci maddesi C. Senatosu bakımından, aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir» şeklinde bir cümle konulması hususunun maksada uygun olacağı kanaatindeyim.

Saygı ile arz ve teklif ederim.

15. 11. 1961

Giresun Senato Üyesi

Mehmet İzmen

Yüksek Başkanlığa

Birinci maddeye aşağıdaki fıkranın eklenmesini teklif ederim.

(Siyasi parti gruplarının Başkan ve Başkanvekilleri komisyondalar da görev almaya mecbur tutulamazlar.)

Adana Senatörü

Mehmet Nuri Âdemoğlu

Cumhuriyet Senatosu Sayın Başkanlığına

Cumhuriyet Senatosu ile ilgili komisyonların (9) neu maddesi Sosyal İşler Komisyonu Sağlık Komisyonunun 10 sekreter ve bir daktilo, Çalışma, İmar ve İskân İşleri Komisyonu da 10... olarak ayrı ayrı olmalarını teklif ediyorum.

İstanbul Senatörü

Rifat Öztürkçine

Senato Başkanlığına

İttüzüğün 22 nci maddesinin 9 neu bendindeki Sosyal İşler Komisyonundaki İmar İskânın

buradan çıkarılarak, aidiyeti cihetiyle aynı faslın 2 nci bendine alınmasının,

9 neu numaradaki Sosyal İşler Komisyonu isminin Sağlık ve Çalışma olarak, değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

İsparta Senatörü

Dr. Suat Seren

Sayın Senato Başkanlığına

Geçici Tüzüğün değiştirilen 22 nci maddesinin, Komisyonların miktarını tesbit ve üye adedini bildiren ve Bakanlıklarla ilgili komisyonlar meyanına ithal edilen Bayındırlık ve Ulaştırma Komisyonunun iştigal edeceği mevzuların, memleketin umumî sosyal ihtiyaçlarını karşılamak üzere ifası icabeden karayolları - demir - hava ve denizyolları - liman, baraj, sulama ve kurutma, elektrifikasyon, enerji santralleri, okul, hastane, Hükümet Konağı, hapsane gibi sosyal tesisler olduğu aşikârdır.

Köy, kasaba ve şehirlerin yol, halihazır barita, imar plânları yapılması, içme suyu getirme, kanalizasyon, elektrifikasyon ve mesken ve iskân dâvaları ile iştigal eden kısmın da imar ve iskân mevzuları olduğu bedihidir.

Gerek bayındırlık ve ulaştırma, gerekse imar ve iskân mevzularının birbirine müsabih ve benzeri olduğu yukarıki izah tarzımızdan anlaşılmaktadır.

Aynı teknik ihtisasa lüzum gösteren yukarıda mâruz benzer işlerin ayrı komisyondalar da incelenmesi uygun görülmediğinden;

1. — Bayındırlık ve Ulaştırma Komisyonunun, kadroda değişiklik yapılmadan,

«2. — Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar ve İskân Komisyonu, (11 üye, bir sekreter, bir daktilo)»

2. — Sosyal İşler Komisyonunun, kadroda değişiklik yapılmadan,

«9. — Sosyal İşler Komisyonu (Sağlık, Çalışma - 15 üye, bir sekreter bir daktilo)»

Şeklinde değiştirilmesini arz ve talep ederiz.

İzmir Senatörü

Enis Kansu

İzmir Senatörü

İzzet Birand

İstanbul Senatörü

Bere Turan

İstanbul Senatörü

Özel Şahingiray

İstanbul Senatörü

Sabahattin Tanman

Muğla Senatörü

Haldun Menteşeoğlu

Türkiye Cumhuriyeti Senato Başkanlığına

Cumhuriyet Senatosu İktüzüğünün 22 nei maddesinin değişimi hakkında İktüzük Komisyonunca Umumi Heyete getirilen tasarının encümenlerin kuruluşuna ait kısmında 8 sayıyı ihtiva eden, Sanayi ve Ziraat Komisyonunun, Ziraat mevzuu memleketimizin ana dâvalarından birini teşkil etmesi bakımından ve karakter itibariyle sanayi ile Türkiye'mizde bağdaşamayacağından sanayiın ayrılmasını ve müstakil bir komisyon olarak bırakılması mümkün olmadığı takdirde imar ve iskânla birleştirilmesini rica ederim.

Muğla Senatörü
Muallâ Akarca

Senato Divanı Sayın Başkanlığına

İktüzüğün 22 nei maddesinin 2 nei, 3 neü, 5 nei, 8 nei, 9 neu maddelerindeki birleşmiş olarak sulunan Bakanlıkların ayrılarak ayrı ayrı komisyonlar kurulması zaruretine inanmaktayım. Bu şekildeki tadili rica ederim.

Adana Senatörü
Dr. Sakıp Önal

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Sosyal İşler Komisyonunun bünyesinde bulunan İmar ve İskân Komisyonunun Bayındırlık ve Ulaştırma Komisyonu ile birleştirilmesini Bayındırlık ve Ulaştırma Komisyonunun üye sayısının 11 den 15 e çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Tunceli Senatörü
Mehmet Ali Demir

Yüksek Başkanlığa

C bölümünün 3 neü fıkrasında, Dışişleri Bakanlığı ile birlikte mütalâa edilen Basın - Yayın ve Turizm Komisyonuna muhtariyet verilmesini arz ve rica ederim.

Senatör
İskender Cenap Ege

Yüksek Başkanlığa

9 neu bendi takip eden kısımdaki «dilekçe» kelimesinin kaldırılarak ve «gerektiğinde» kelimesinden sonra aşağıdaki hükmün eklenmesini arz ve teklif ederim.

«Dilekçe Komisyonu daimî olarak.»

Urfa
Vasfi Gerger

Yüksek Başkanlığa

İktüzüğün 22 nei maddesindeki Kitaplık Komisyonunun kaldırılması veya diğer bir komisyonla birleştirilerek kaydı, yahut üç adedinin fazlaştırılması ve parti gruplarının iştirakinin göz önünde tutulması Anayasanın 85 nei maddesinin 2 nei fıkrası hükmüne daha uygun olacağı mütalâasındaım. Keyfiyet yüksek takdirlatine arz olunur.

Y. T. P.
Bolu Senatörü
Sırrı Uzunhasanoğlu

C. Senatosu Yüksek Başkanlığına

1. İktüzüğün 22 nei maddesindeki tadilat ile ilgili teklifin üçüncü fıkrasında a, b, c bentleri ile yapılan tasnifin kaldırılarak, komisyonların ehemmiyet sıralarına göre ve üye sayıları da gösterilerek, numara tahtında, tadadına ve komisyon vazifelilerinin ayrı bir fıkra da zikredilmesine,

2. Bâzı C. Senatosu komisyonlarının, Millet Meclisinin bâzı komisyonları ile müsterek çalışabileceklerine dair olan 5 nei fıkranın keza tasarıdan çıkarılmasına ve komisyonların müsterek meşaiye karar yetkilerinin kendilerine bırakılmasına dair yeni bir fıkranın hazırlanmasına,

Karar ita buyrulması keyfiyetinin Genel Kurula arzına delâlet buyurulmasını arz ve teklif ederim.

Konya
Muammer Obuz

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

C. Senatosu İktüzüğünün komisyonlarla ilgili ve tadil edilen 22 nei maddesinin sondan 3 neü fıkrasının aşağıda yazıldığı şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

15.11.1961

Malatya
Nüvit Yetkin

Yukarda gösterilen komisyonlarla karşılanmayan dairelerle ilgili tasarı ve teklifler, akçalı işlerden ise, Bütçe ve Maliye Komisyonlarında, bunlardan başka bütün tasarı ve teklifler, Başkanlık Divanının tâyin edeceği komisyonlarda görüşülür.

Yüksek Başkanlığa

Şifahen arz ettiğim ve hile üçüncü fıkranın son cümlesindeki «İçişleri Komisyonunda görüşülür.» Cümlesinin, «Başkanlık Divanının ten-

sibedeceği komisyonda görüşülür.» şeklinde tadilini arz ve teklif ederim.

Diyarbakır Senatörü
İhsan Hamit Tığrel

Yüksek Başkanlığa

Maddenin sondan üçüncü fıkrasındaki «Malîye Komisyonu» ibaresinin «Malî ve İktisadî İşler Komisyonu» şeklinde tashihini arz ve teklif ederim.

Sabahattin Orhon
Giresun Senatörü

Yüksek Başkanlığa

Sondan ikinci fıkranın (22) neî madde ile alâkası yoktur. Buna ait hüküm, tüzüğün 39 ncu maddesinde mevcuttur. Bu itibarla «Senato Üyeleri ikiden fazla komisyona üye olamazlar,» fıkrasının maddeden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

16.11.1961

Diyarbakır Senatörü
İhsan Hamit Tığrel

Sayın Cumhuriyet Senatosu Reisliğine

22 neî maddenin 7 neî fıkrasının (Senato üyeleri 3 ten fazla kontenjane üye olamazlar.) olarak tadilini arz ve teklif ederim.

İzmir Senatörü
Ömer Lütfi Bozcanlı

C. Senatosu Yüksek Başkanlığa

Maddenin sonundaki «Cumhuriyet Senatosu Başkanı» cümlesinin «Cumhuriyet Senatosu Başkanlık Divanı» şeklinde tadilini arz ve teklif ederim.

15.11.1961

Diyarbakır Senatörü
İhsan Hamit Tığrel

BAŞKAN — Önergeler okundu. Komisyon adına sözcü; yalnız Senato üyelerinin ikiden fazla komisyona üye olamayacaklarını, sondan bir önceki fıkra hakkındaki tekliflere katılacaklarını, A, B, C gibi harfler hususundaki sıralamalarda direnmeyeceklerini; eder veya yapar, kelimelerine bir diyecekleri olmadığını belirttikten, diğer hususlar hakkında maddenin aynen kabulünü istediler.

Şimdi okunan önergeleri aykırılık sıraları itibariyle ayrı ayrı oylarımıza arz edeceğim. En aykırı teklif olarak Fehmi Alpaslan ve Zihni

Betül arkadaşlarımız, önergeler dâhil olmak üzere tekliflerin encümene iadesini istemektedirler. Bu tekliflere Sayın Komisyon katılıyorlar mı?

İÇTÜZÜK KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ÂMİL ARTUS — Hayır, lüzum yok.

BAŞKAN — Komisyon katılmıyor. Takrirleri tekrar okutuyorum :

Sayın Başkanlığa

Pek çok tadil teklifi alınmıştır. Hepsinin ayrı ayrı tekkika tabii tutulup, noktaî nazarların alınması için, komisyona tevdiini arz ederim.

Artvin Senatörü
Fehmi Alpaslan

BAŞKAN — Sayın Zihni Betül uzun önergisinde, sonunda tadilini istedikleri hususların dışında takrirlerin komisyona iadesini teklif ediyorlar. Bu iki önergeyi oylarımıza arz ediyorum. Kabul edenler... Basmayenler... Kabul edilmemiştir.

Aykırılık itibariyle ikinci teklif, başlık değişikliği hakkındaki tekliftir.

KOMİSYON SÖZCÜSÜ ÂMİL ARTUS — Senato kelimesi, Cumhuriyet Senatosu, diye düzelecektir, ikinci fıkranın değiştirilmesini...

BAŞKAN — Zamanı geldiğinde ayrı ayrı reyeye konacaktır.

(Mehmet İzmen'in önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Bu önergeyi oylarınıza arz etmeden evvel Komisyonun yeni teklifini okutuyorum :

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

C. Senatosu İçtüzüğünün Komisyonlarla ilgili ve tadil edilen 22 neî maddesine aşağıda yazıldığı gibi başlık ve üç maddenin ilâvesini arz ve teklif ederim.

15.11.1961

Ahmet Yıldız

İçtüzük Komisyonu
Başkanı

Türkiye Büyük Millet Meclisi Dahili Nizamnamesinin 22 neî maddesinin değiştirilmesi hakkındaki teklifi :

Madde 1. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Dahili Nizamnamesinin 22 neî maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Madde 2. — Bu tüzük maddesi kabulü tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3. — Bu tüzük maddesi C. Senatosu tarafından yürütülür.

BAŞKAN — Fihhal katılıyorlar mı? Yalnız metinde değişiklik oluyor. 27 Ekim tarihli Nizamnameye ekleniyor.

KOMİSYON SÖZCÜSÜ ÂMİL ARTUS — Efendim, yapılan tadil; Cumhuriyet Senatosu'nun kendisine ait Nizamnamesinin 22 nci maddesinin tadiline aittir. Pek tabii olarak Cumhuriyet Senatosu; madde metninin, Nizamnamenin tadilinde yetkili değildir ve bu hususta sarahtat koymaya da lüzum yoktur. Onun için komisyonun teklifinde 27 Ekim 1957 tarihini koymadık. Bu sebeple de arkadaşımızın teklifine katılmıyoruz.

BAŞKAN — Katılmıyorlar. Sayın İzmen'in önergesini kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

(Mehmet Ünal'dın takririni tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon katılıyorlar mı? Komisyon katılıyor. Sayın Ünal'dın teklifini oylarınıza arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Kabul etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

(Rifat Öztürkçine'nin takririni tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon katılıyorlar mı? Komisyon katılıyorlar. Önerge okunmuştur. Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

(Muammer Obuz'un önergesinin birinci fıkrası tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon katılıyorlar mı?

ÂMİL ARTUS — Lüzum yok.

BAŞKAN — Komisyon katılmıyor. Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

(Muammer Obuz'un önergesinin 2 nci fıkrası tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon katılıyorlar mı? Komisyon katılmıyor. Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

(İskender Cenap Ege'nin önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon katılıyorlar mı? Katılmıyorlar. Önergeyi oyunuza arz ediyorum, kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

(Mehmet Ali Demir'in önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon katılıyorlar mı? Ka-

tlmıyorlar. Önergeyi kabul. buyuranlar... Kabul etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

(Sakıp Önal'ın önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon katılıyorlar mı? İştirak etmiyorlar. Önergeyi kabul buyuranlar... Kabul etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

(Muallâ Akarca'nın önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon katılıyorlar mı? Katılmıyorlar. Önergeyi oylarınıza arz ediyorum, kabul buyuranlar... Kabul etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

(Emin Kausu, Özel Şahingiray ve arkadaşlarının önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon katılıyorlar mı? İştirak etmiyorlar. Önergeyi oylarınıza arz ediyorum, kabul buyuranlar... Kabul etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

(Suat Seren'in önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

(Vasfi Gerger'in önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu?...

KOMİSYON ADINA ÂMİL ARTUS — İlah ettiğim efendim.

BAŞKAN — İştirak etmiyorlar... Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

(Sırrı Uzunhasanoğlu'nun önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon iştirak ediyor mu?...

KOMİSYON ADINA ÂMİL ARTUS — Hayır.

BAŞKAN — Komisyon iştirak etmiyor. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

(Nüvit Yetkin'in önergesi tekrar okundu.)

AHMET YILDIZ (Tabii üye) — Arkadaşımız komisyonda üyedirler. Muhalefet şerhi bulunmadığına göre reye konmaması iktiza eder.

İHSAN HAMİT TİĞREL (Diyarbakır) — Aynı mealde bendenizin bir teklifim vardır.

BAŞKAN — Nüvit Yetkin'in muhalefet şerhi bulunmadığına göre önergelerini oya sunmıyorum. Aynı mealde bir diğer önerge bulunduğu için de bir hakkın ziyat mevzuubahis değildir.

(İhsan Hamit Tığrel'in önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon?...

KOMİSYON ADINA ÂMİL ARTUS —
Katılıyoruz.

BAŞKAN — Önergeyi dikkate alanlar?...
Dikkate almayanlar?... Önerge dikkate alın-
mıştır.

Komisyon hemen tedvin ederler mi?...

KOMİSYON ADINA ÂMİL ARTUS —
Hemen hazırlarız.

(Sabahattin Orhon'un önergesi tekrar okun-
du.)

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu? Ko-
misyon katılıyor. Önergenin dikkate alınmasını
kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergenin
dikkate alınması kabul edilmiştir.

(İhsan Hamit Tığrel'in önergesi tekrar okun-
du.)

BAŞKAN — Komisyon daha önce katılaca-
ğını söylemiş bulunuyor. Dikkate alınması hu-
susunu oylarınıza arz ediyorum. Kabul eden-
ler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(Ömer Lûtfi Bozcalı'nın önergesi tekrar
okundu.)

BAŞKAN — Heyetinizce çıkarılması kabul
edildiğine göre oya arz etmiyorum.

Yeni şekliyle maddeyi tedvin edip vermele-
rini komisyonda rica edeceğiz.

Komisyon maddeyi hazırlayıncaaya kadar,
Riyaset Divanının iki mâruzatı olacaktır.

Birincisi; parti grup başkanlarının iştirak-
ıyla yapılan toplantıda kararlaştırılan, komis-
yonlara ayrılan üyelerin ihtisaslarına göre Ri-
yaset Divanına bildirilmesi,

İkincisi de; Parlâmentolar Birliğine iştirak
edecek üyelerin adlarının Riyaset Divanına bil-
dirilmesi.

10 dakikalık âra veriyoruz efendim, 10 da-
kika sonra devam edeceğiz efendim. Oturumu
kapatıyorum.

Kapanma saati : 16,35

İKİNCİ OTURUM

Açılma saati : 16,55

BAŞKAN — Başkanvekili Sırrı Atalay

KATİPLER : Fikret Turhangil (Aydın), Mehmet Ali Demir (Tunceli)

BAŞKAN — Yeter sayı vardır, oturumu açı-
yorum.

Hazırlanan 1 nci madde yeni şekliyle oku-
nacaktır, efendim.

**Türkiye Büyük Millet Meclisi Dahilî Nizamna-
mesinin 22 nci maddesinin değiştirilmesi
hakkında teklif**

MADDE 1. — Türkiye Büyük Millet Meclisi
Dahilî Nizamnamesinin 22 nci maddesi aşağıda
yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Madde 22. — Siyasi partilerin yalnız Cum-
huriyet Senatosundaki üyelerinden kurulan ve
Cumhuriyet Senatosu içinde onun çalışmalarıyla
ilgili faaliyette bulunan Cumhuriyet Senatosu
grupları vardır.

Siyasi partilerin Cumhuriyet Senatosu grup-
ları en az on üyeden meydana gelir.

Cumhuriyet Senatosu, Anayasanın 73 nci
maddesi gereğince her iki yılda bir yeni seçilen
üyelerin katılmasını mütaakip, yapılacak Baş-
kanlık Divanı seçimlerinden sonraki ilk birle-
şimde görevleri iki yıl devam etmek ve üyeleri
Genel Kurulca gizli oyla seçilmek üzere aşağı-
daki komisyonları kurar.

a) Cumhuriyet Senatosu ile ilgili komis-
yonlar :

1. Dilekçe Komisyonu, (9 üye, bir sekreter
ve bir daktilo)

2. Kitaplık Komisyonu, (3 üye bunlardan
biri İdare Âmirleri arasından seçilir. Bu komis-
yona Kitaplık Müdürü Sekreterlik yapar.)

3. Sayıştay ve Cumhuriyet Senatosu hesaplarını İnceleme Komisyonu, (9 üye, bir sekreter ve bir daktilo)

b) Hükümet ile ilgili komisyonlar :

1. Bütçe Komisyonu, (15 üye, bir müdür, bir sekreter, bir daktilo)

c) Bakanlıklarla ilgili komisyonlar :

1. Anayasa ve Adalet Komisyonu, (15 üye, bir sekreter, bir daktilo)

2. Bayındırlık ve Ulaştırma Komisyonu, (11 üye, bir sekreter, bir daktilo)

3. Dışişleri, Basın - Yayın ve Turizm Komisyonu, (15 üye, bir sekreter, bir daktilo)

4. İçişleri Komisyonu, (15 üye, bir sekreter, bir daktilo)

5. Mali ve İktisadi İşler Komisyonu, (Maliye, Ticaret, Gümrük ve Tekel - 19 üye, bir sekreter, bir daktilo)

6. — Millî Eğitim Komisyonu, (15 üye, bir sekreter, bir daktilo)

7. Millî Savunma Komisyonu, (13 üye, bir sekreter, bir daktilo)

8. Sanayi ve Tarım Komisyonu, (15 üye, bir sekreter, bir daktilo)

9. Sosyal İşler Komisyonu, (Sağlık, Çalışma, İmar ve İskân, - 15 üye, bir sekreter, bir daktilo)

Dilekçe, Kitaplık, Sayıştay ve Cumhuriyet Senatosu Hesaplarını İnceleme ve Bütçe komisyonları, gerektiğinde Millet Meclisinin bu isimdeki komisyonları ile birlikte çalışırlar.

Gerektiğinde Genel Kurulca başka komisyonlar kurulabileceği gibi, mevcut komisyonlardan bazıları kaldırılabilir veya komisyonların üye sayısı değiştirilebilir.

Yukarda gösterilen komisyonlarla karşılanmayan dairelerle ilgili tasarı ve teklifler, akçalı

işlerden ise, Bütçe, Mali ve İktisadi İşler Komisyonlarında, bunlardan başka bütün tasarı ve teklifler Başkanlık Divanının tensibedeceği komisyonunda görüşülür.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlık Divanı, komisyonların sekreter ve daktilo sayısını ihtiyaca göre artırabileceği gibi, gerektiği takdirde azaltabilir.

Siyasi partiler gruplarının Başkan ve Başkanvekilleri komisyonlarda görev almaya mecbur tutulamazlar.

BAŞKAN — Yeni şekliyle maddeyi oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu tüzük maddesi kabulü tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu Tüzük maddesi Cumhuriyet Senatosu tarafından yürütülür.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maddeler bitmiştir. Heyeti umumiyesini oyunuzaya sunmadan önce tümü üzerinde leh ve aleyhinde birer arkadaş konuşabilir. Konuşmak isteyen olmadıkça göre tümünü oyunuzaya sunuyorum. Kabul buyuranlar... Kabul buyurmayanlar... Kabul edilmiştir, efendim.

Mutat toplantımız yarın olması iktiza eder, fakat yarın gündemde bir mevzu bulunmadığından ve birleşik toplantı bulunduğundan tensibederseniz Pazartesi günü toplanalım. (Salı olsun, sesleri)

21 . 11 . 1961 Salı günü saat 15 te toplanılmak üzere Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma saati : 17,05

